

anys» o que expliqui que ha triat les «columnes de tema intemporal».

Tot i això, m'ha agradat retrobar-me amb l'erudició i la ironia de Berga. La seva erudició (és professor de literatura anglesa i degà d'humanitats de la Universitat Pompeu Fabra) queda palesa en la multitud de citacions (de Wilde, Shakespeare, Shaw o Borges) amb què farceix els seus articles. A més, també hi abunden les anècdotes sobre personatges coneguts. Berga les sol fer servir, tant les unes com les altres, per bastir el seu discurs. A vegades, però, són la columna, i és llavors quan es pot pensar en un ús excessiu d'aquest recurs. De totes maneres, la idoneïtat de la tria i/o la comicitat de quasi totes acaben desfent aquesta impressió («Kubla Khan», «Finestres verdes»). Un altre mèrit que també tenen és que poden despertar l'interès del lector profà per l'autor citat («Girona i els morts», «Bloomsday», «Inicis»).

D'ironia se'n troba en quasi tots els articles que el seleccionador ha agrupat en set apartats, però, de manera especial, i suposo que inevitable, en els que formen part d'«Amors», «Identitats» o «De la política» (són brillants «Enamorada», sobre la reina Isabel II d'Anglaterra, «Jueus», «Ases», «Pierre Menard»).

Berga escriu bé, alguns dels articles poden passar

com a microcontes perquè estan ben construïts i tenen un final inesperat («Separats», «Drama»), i sempre és agradable rellegir reflexions profundes tan ben encabides en un espai reduït. Sí, tot això és veritat, però m'estimo més trobar-me amb Berga els diumenges a mig matí, encara que les paraules dels seus articles estiguin enganxades en un paper més dolent.

Jordi Bonet-Coll

Vint anys de fotoperiodisme

NAVARRO I SASTRE, Natàlia [i altres].

Rafael Vilarrubias, passió per la crònica gràfica.
Col. Quaderns de Fotografia.
Diputació de Girona.
Girona, 2007. 340 pàgines.

La cessió del fons fotogràfic de Rafael Vilarrubias Ros a l'Arxiu d'Imatges Emili Massanas i Burcet (Diputació de Girona) l'any 2006, després dels contactes amb la família Vilarrubias, ha estat la base d'aquest complet recull fotogràfic del fotògraf nascut a Igualada el 2 de març de 1905. Es tracta d'una extensa i meticulosa publicació, amb 176 fotografies i diversos articles sobre la seva vida i obra, que constitueix el cinquè número dels Quaderns de Fotografia de la Diputació de Girona.

Rafael Vilarrubias treballava a Igualada d'escrivent en una blanqueria, però a l'edat dels vint-i-sis anys es traslladà a Banyoles, on es va casar amb la banyolina Carme Arbell i Raurell i hi va viure fins a la seva defunció, als quaranta-vuit anys d'edat. Precisament a Banyoles, entre els anys 1931 i 1953, Vilarrubias va poder dedicar-se de ple a la seva gran passió, iniciada dins l'Agrupació fotogràfica d'Igualada: la fotografia periodística. Per això, no és d'estranyar que la gran majoria de la seva obra estigui centrada a la capital del Pla de l'Estany, tot i que també inclou fotografies d'altres localitats gironines, o bé d'Igualada, la seva ciutat natal. Malauradament, cal assenyalar que una part important del seu fons fotogràfic no s'ha conservat.

Sense cap mena de dubte estem davant la publicació més extensa i completa dedicada fins avui a la trajectòria professional de Vilarrubias. Tot i la indiscutible vàlua del seu llegat fotogràfic, no va ser

fins a l'octubre de l'any 2000 que va sorgir la primera iniciativa per recuperar i difondre la seva figura, a través d'una exposició retrospectiva a la Llotja del Tint de Banyoles. A partir d'aquell any han estat nombroses les publicacions dedicades a aquest fotògraf, de les quals certament és ben mereixedor.

Aquest llibre recull un gran nombre d'imatges d'àmbit privat, professional o del fotoperiodisme. La gran majoria de fotografies fan referència a Banyoles, encara que d'altres foren preses a Igualada, Llinars del Vallès o Besalú, per exemple. Vilarrubias, bon coneixedor de l'estany de Banyoles, va fotografiar-ne durant els anys 40 i 50 diferents vistes panoràmiques i la introducció d'activitats esportives, com ara la navegació de lleure a vela, les travessies a l'estany, organitzades pel Club Natació Banyoles, o les regates de rem. En la publicació també hi podem trobar una fotografia panoràmica sobre el multitudinari concurs de pesca celebrat l'agost de 1950 a l'estanyol del Vilà.

La seva primera col·laboració amb el diari *La Vanguardia* data de final de l'any 1932. L'aiguat i el desbordament de l'estany de Banyoles, el mes de desembre d'aquell any, li van obrir les portes al fotoperiodisme. Vilarrubias convertí amb el seu objectiu els carrers negats de

DIVERSOS AUTORS: *Centres educatius públics i privats concertats: Curs 2007-2008, educació infantil, primària i secundària*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007, 116 p.

DIVERSOS AUTORS: *Escola rural i municipal: La importància de l'escola en els pobles petits: XII Jornades d'Escola Rural (Figueres-Vilopriu, 22 i 23 de març 2007)*. Girona: Universitat de Girona, 2007, 110 p.

DIVERSOS AUTORS: *Proximitat i relació per a la cohesió social: Programa marc de la Xarxa de Centres Cívics de l'Ajuntament de Girona*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007, 179 p.

DIVERSOS AUTORS: *Vedruna: Història d'un centenari, Girona, 1906-2006*. Girona: Escola Vedruna, 2007, 85 p.

FARIAS, Víctor; MARTI, Ramon; AYMAT CATAFAU: *Les sagreres a la Catalunya medieval: Jornada d'estudi organitzada per l'Associació d'Història Rural de les comarques gironines, 2000*. Girona: Associació d'Història Rural de les Comarques Gironines / Universitat de Girona, 2007, p. 249 p.

FERNANDEZ, Mayte F.: *Mi vida en entresueños*. Girona: l'autora, 2007, 81 p.

GOMEZ HIDALGO, David: *Bajo el euca-lipto*. Girona: l'autor, 2007, 227 p.

GRANEL i MARIN, Sònia; NAVARRO i SASTRE, Natàlia [coords.]: *Rafael Vilarrubias, passió per la crònica gràfica (1931-1953)*. Girona: Diputació de Girona, 2007, 340 p.

HARPUR, Patrick [traducció d'Isabel Margelí]: *Realidad daimónica*. Girona: Atlanta, 2007, 476 p.

LANA O, Pau; TORNS, Miquel; VINYOLES, Carme; ORTS, Enric [coords.]: *El viatge de Thomas Wood: De Gibraltar a Sant Feliu de Guíxols, retrat d'un país a les portes d'una guerra*. Girona: El Punt, 2007, 151 p.

MAÑÉ i SABAT, Antoni: *Carrilets de Girona*. Girona: Mirador, 2007, 95 p.

Banyoles en un marc idoni per fotografiar els veïns fent equilibris sobre les passeres de fusta o astorats per la força de l'aigua. La seva gran passió fotoperiodística el va portar a publicar també les seves fotografies en el diari *El Día Gráfico* o la revista local *Horizontes*, avui *Revista de Banyoles*.

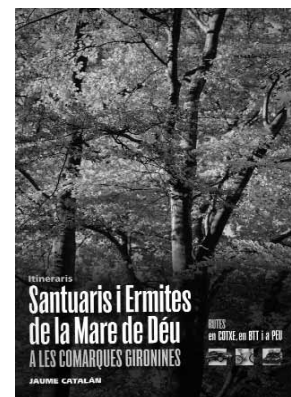
Durant la Guerra Civil, els seus reportatges gràfics publicats al diari *La Vanguardia* pretenien tranquil·litzar la població de Barcelona sobre la carestia d'aliments al rerepaís. Les fotografies, preses a Banyoles, del mercat setmanal a la plaça Major i la fira de bestiar a la plaça de les Rodes són un testimoni gràfic excepcional de les activitats comercials i populars als anys 30, per exemple. A partir de l'experiència banyolina, fotografia altres mercats, com els d'Olot o la Bisbal, a *Notas Gráficas*, suplement de *La Vanguardia*. Aquí hi trobem el fotoperiodisme en estat pur. Pels mateixos anys realitzà altres reportatges sobre els oficis i els treballs del camp al rerepaís; el seu objectiu ens ha deixat avui un testimoni d'un gran nombre de les feines de l'època: enforçar alls, enforçar el pa, recollir al camp les patates...

Dins del recull fotogràfic també trobem la seva trajectòria periodística més destacada, coincidint amb la Segona República i l'esclat de la Guerra Civil. Per exemple, el 19 de març de

1933 immortalitzà la multitudinària rebuda a Besalú del president de la Generalitat, Francesc Macià, amb motiu de l'homenatge als trenta-tres lliberals afusellats pels carlins el 1874; el 14 d'abril de 1933 retratà en detall el segon aniversari de la proclamació de la Segona República a Banyoles; el febrer de 1936 fotografia l'alegria de la població banyolina amb motiu de la victòria del Front d'Esquerres; durant la Guerra Civil, va descriure en imatges la vida dels nens madrilenys refugiats a Banyoles.

Les festes i tradicions de la capital del Pla de l'Estany també foren retratades amb l'objectiu de la seva Leica Luxus -màquina lleugera, banyada en or i d'aparença luxosa-, com el desaparegut costum d'estendre catifes de flors durant la festivitat del Corpus, o la multitudinària rebuda organitzada amb motiu de l'arribada de la imatge de la Verge de Fàtima. En les seves fotografies, els carrers apareixen ben engalanats i ens recorden els profunds sentiments religiosos d'aquells anys. Sens dubte el llegat fotogràfic de Rafael Vilarrubias constitueix avui un dels fons més importants de les comarques gironines, especialment de la ciutat de Banyoles, i aquest llibre ens apropa amb encert a la seva obra.

Guerau Palmada

Quadern de rutes marianes

CATALÁN, Jaume.

Itineraris. Santuaris i ermites de la Mare de Déu a les comarques gironines.

Pal Verd.
Girona, 2007.
179 pàgines.

Durant els últims 50 anys, el turisme de les nostres terres ha experimentat canvis substancials. Des de l'inici de l'arribada en massa dels visitants estrangers, que es meravellaven dels paisatges gironins i del seu clima, fins al turisme actual, més divers i en alguns casos més selecte i amb motivacions que van més enllà del descans, en poc menys de mig segle hem estat capaços d'obrir-nos a nosaltres mateixos i de realitzar propostes lúdiques i culturals destinades als mateixos ciutadans de les terres gironines. En els darrers temps, les propostes d'oci s'han centrat en dos aspectes essencials del nostre entorn: la natura i la cultura. I aquesta unió entre gaudir